

Михайло Данько
PhD студент,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль
Науковий керівник:
доктор економічних наук, професор Зварич Р.Є.

ВЕКТОРИ ІНТЕГРАЦІЇ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ УКРАЇНИ В ЄС

Інтеграція агропродовольчого ринку України в Європейський Союз (ЄС) є складним процесом, який включає в себе багато аспектів, від регулятивної гармонізації до адаптації до спільної аграрної політики ЄС. Ось деякі ключові моменти, які варто врахувати:

1. Регулятивна гармонізація: Вступ України до ЄС вимагатиме повної адаптації українського законодавства до правової системи Євросоюзу. Це означає імплементацію норм та правил ЄС, особливо у сферах санітарних та фітосанітарних заходів¹.

2. Торгівельне співробітництво: Інтеграція передбачає збільшення обсягів експорту агропродовольчої продукції до країн ЄС, що може включати продукцію з високою доданою вартістю¹.

3. Технологічний обмін: Впровадження європейських технологій у виробництво сприятиме підвищенню якості та конкурентоспроможності української продукції².

4. Спільна аграрна політика: Українським аграріям важливо звернути увагу на документ "Спільна аграрна політика" ЄС, який визначає політики та дії у галузі сільського господарства та тваринництва¹.

5. Виклики та пріоритети: Інтеграція ставить перед Україною виклики, такі як необхідність відповідати високим європейським стандартам, конкуренція на європейському ринку, а також адаптація до змін у сфері сільського господарства [2].

Ці аспекти є лише частиною широкого спектру питань, пов'язаних з інтеграцією агропродовольчого ринку України в ЄС. Для більш глибокого розуміння теми, важливо провести детальний аналіз кожного з цих пунктів, враховуючи останні дані та розвиток подій. Шлях вступу України до ЄС є складним і багатоетапним процесом, який включає в себе низку реформ у різних сферах для відповідності європейським стандартам та нормам. Особливо це стосуватиметься аграрного сектору. Взагалі аграрний сектор важливий для кожної країни, оскільки забезпечує внутрішню продовольчу безпеку, робочі місця та розвиток сільських територій. Проте у випадку з Україною даний сектор нашої економіки є ВВП та експортно генеруючим «локомотивом» в найтяжчі економічні часи, і до того ж впливає на світову продовольчу безпеку, а тому перехід має бути плавним та продуманим.

Якщо говорити безпосередньо про стандарти ЄС, перехід українського АПК потребуватиме комплексних змін. Основні напрямки, за якими

відбуватиметься адаптація: Законодавство та регуляторна база. Українські закони та нормативні акти, що регулюють роботу сектору, мають відповідати європейським стандартам з якості, безпечності харчових продуктів, тваринництва, охорони навколишнього середовища тощо. Ми вже давно на цьому шляху, ще починаючи з процесу адаптації законодавства згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Якість та безпечність харчових продуктів. Сюди ж можна додати питання сталості виробництва. Українська система контролю та забезпечення якості харчової продукції дещо відрізняється від європейської: в ЄС уже давно працює система From Farm to Fork (український відповідник був би «від лану до столу») — стратегічна ініціатива ЄС щодо покращення якості, сталості та безпечності харчової продукції. Ця система дає змогу краще контролювати якість продукції по всьому ланцюгу її виробництва, сприяє впровадженню більш «зелених» методів виробництва, покращенню інформування споживачів тощо. Відповідно, наша внутрішня система, яка в деяких моментах навіть більш сувора, ніж європейська, все ж має бути оновлена відповідно до діючих систем у ЄС.

Соціальні та екологічні стандарти. Останні в цьому переліку, але не останні за важливістю, соціальні та екологічні стандарти, що працюють у ЄС та стосуються питань охорони праці, стандартів тваринного добробуту, використання пестицидів та інших агрохімікатів тощо.

Реалістичність перехідних процесів залежить від багатьох факторів — як дотримання визначених та погоджених під час переговорів з ЄС планів переходу, так і докладених зусиль українського уряду, аграрних підприємств та суспільства в цілому. Окрім часу, такий перехід вимагатиме значних зусиль та інвестицій. Звісно, що наразі питання інвестицій програє загальному виклику вижити та відновитись після закінчення війни. Водночас поступове запровадження європейських норм та стандартів у виробництво, навпаки, сприятиме стабільному післявоєнному відновленню сектору та у результаті призведе до збільшення його конкурентоспроможності.

Проте однозначно наразі можна сказати, що для того, аби пережити євроінтеграцію, українські аграрії насамперед мають пережити війну. Приєднання до ЄС має бути для українського АПК додатковим поштовхом не просто до відбудови, а до суттєвої модернізації та покращення всіх сфер виробництва. Разом із більш жорсткою конкуренцією з боку аграрного сектору Євросоюзу, євроінтеграція також принесе для українських аграріїв можливість розширити ринки збуту, доступ до нових досліджень, технологій та інвестицій. Підготовка до євроінтеграції потребує часу, зусиль та відповідального підходу. Успішна інтеграція може принести багато переваг для українського аграрного сектору — не просто відновити, а дійсно модернізувати його та створити нові можливості для розвитку.

Перелік використаних джерел:

1. Потаєва О. Що очікувати аграріям через інтеграцію України до ЄС. AgroTimes. 2023. URL: <https://agrotimes.ua/agromarket/shho-ochikuvaty-agrariyam-cherez-integracziyu-ukrayiny-do-yes/>.

2. Сенів А., Гуменюк В. Особливості участі українських агропродовольчих підприємств в інтеграційних процесах. *Причорноморські економічні студії*. Вип. 66. 2021. URL: http://bses.in.ua/journals/2021/66_2021/10.pdf.

3. Акуленко Л. Інтеграція України до ЄС: що очікувати аграріям? *AgroReview*. 2023. URL: <https://agroreview.com/content/integracziya-ukrayiny-do-yes-shho-ochikuvaty-agrariyam/>.

Ярослав Лісняк

PhD студент,

Західноукраїнський національний університет,

м. Тернопіль

Науковий керівник:

доктор економічних наук, професор Зварич Р.Є.

НАЦІОНАЛЬНА КОНЦЕПЦІЯ ТРЕЙД МАРКЕТИНГУ ДЛЯ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Для України 2022 став роком кардинальних змін, пов'язаних з повномасштабним вторгненням Російської Федерації. Українська економіка зазнала значних втрат, обсяг ВВП країни зменшився на понад 30%. Експорт товарів, за даними Держмитслужби, скоротився на 35% – до \$44,2 млрд.

Незважаючи на загальне падіння експортних показників, обсяг експорту з України до ЄС продовжує зростати. За попередніми оцінками Мінекономіки, згідно з методологією торгового балансу, експорт товарів до Євросоюзу в 2022 році збільшився на 4,2% порівняно з 2021 роком і досягнув \$28 млрд. Це становить понад 63% від усього товарного експорту України. Зростання експорту до ЄС в умовах війни пояснюється декількома факторами:

- Переорієнтація експортних потоків: після блокування морських портів та зупинки авіасполучення з іншими регіонами світу Євросоюз став для України ключовим напрямком експорту та транзиту.

- Підтримка з боку ЄС: Європейський Союз надав Україні значну політичну, економічну та фінансову допомогу, що сприяло підтримці ділової активності та експортного потенціалу.

- Євроінтеграційні зусилля: Угода про асоціацію між Україною та ЄС, а саме Поглиблена та Всеохоплююча Зона Вільної Торгівлі (ПВЗВТ), відкрила шлях до суттєвого поліпшення умов торгівлі.

ПВЗВТ передбачає поетапне зменшення митних бар'єрів для більшості українських товарів, що стимулює експортну діяльність. Крім того, угода сприяє:

- Зниженню технічних бар'єрів: шляхом гармонізації українського законодавства з європейськими стандартами та покращення вітчизняних стандартів виробництва.

- Підвищенню конкурентоспроможності українських товарів: на європейському ринку.